

Muziek en drama als oefenplaats voor burgerschap

Hoe zang, ritme en spel leerlingen leren kijken naar elkaar

Burgerschap gaat over samenleven, over luisteren, je verplaatsen in een ander, verantwoordelijkheid nemen en verschillen waarderen. Volgens leraar Anouk Muis ligt hiervoor een schat aan mogelijkheden in vakken als muziek en drama. “Je kunt met zang of toneel heel vanzelfsprekend werken aan empathie, samenwerking en respect”, zegt ze.

Tekst Marco van den Berg

Muis was jarenlang musicaldocent, werkte voor producties van onder meer *The Sound of Music* en *Shrek*, en had haar eigen musicalschool. Na een carrièremove staat ze als zij-instromer voor groep 7 van een basisschool in Utrecht. “Toen ik begon, viel het me op hoe weinig met muziek en drama werd gedaan. Terwijl die vakken juist helpen om kinderen te laten kijken, luisteren en voelen. Dat zijn basisvaardigheden voor burgerschap.”

In haar lessen laat Muis leerlingen ervaren wat samenwerken betekent. “Als je samen zingt, vorm je met elkaar één geluid. Dat lukt alleen als je luistert naar de ander. Je moet afstemmen: zing ik te hard, te zacht, te snel? Ben ik in balans met de rest? Zo leren kinderen rekening houden met elkaar.”

Ook bij drama ziet ze die vormende kracht. “Door in een drama's kinderen verschillende rollen te laten spelen, leren ze situaties van een andere kant kennen. Zo ervaar je burgerschap. Wat gebeurt er in een scène waar een politieagent ineens iemand in nood niet wil helpen? Of wat is de impact van een burgemeester die alleen zijn eigen zin wil doordrijven? Dankzij drama krijgen kinderen zicht op hoe de rollen in de samenleving verdeeld zijn en hoe iedereen kan bijdragen aan de maatschappij.”

Liedjes die verbinden

Muis gebruikt muziek om de groep te versterken. “In mijn eerste jaar koos ik het lied ‘Supercalifragilisticexpialidasties’ uit de musical *Mary Poppins*. Aan het eind van de week konden ze het hele woord spellen én zingen. Wat begon met weerstand, eindigde met trots. Het werd hún lied.” Sindsdien schrijft ze elk jaar een eigen klassenlied. “Dit jaar zingen we ‘Dit zijn wij’. De tekst gaat over samenwerken, verschillen waarderen en elkaar helpen met je eigen talen-

ten. Door dat vaak te zingen, dringt de boodschap door. Wanneer iets misgaat in de klas, verwijst ik ernaar: we zingen dit niet voor niets.”

Oefenen in empathie

School is een oefenplaats. Leerlingen doen ervaringen op; niet alleen als individu, maar juist ook in relatie tot anderen. Zo leren ze zichzelf én de ander beter begrijpen. Muziek en drama creëren volgens Muis een veilig oefenveld. “Je kunt emoties spelen zonder dat ze echt zijn. Daardoor durven kinderen meer. Ze leren kijken naar elkaar, lachen om zichzelf, maar ook troosten of luisteren. Dat is burgerschap in de praktijk.”

Soms zoekt ze het klein. “Met een paar instrumenten of met boomwhackers — plastic buizen waarmee je samen ritmes maakt. Of we maken een playlist waar iedereen een lied aan toevoegt. Dan praten we over wat iemand mooi vindt en waarom. Zo ontstaat vanzelf een gesprek over verschillen en overeenkomsten.”

Muis hoopt dat meer scholen muziek en drama zien als burgerschapsvakken. “Het gaat niet om een extra taak. Je bent al met burgerschap bezig, zodra je kinderen leert luisteren, samenwerken en zich inleven. En dat kan perfect in een lied of een toneelstukje.”